

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

1 (3)

2009-04-20

Dnr: 511-16444-08

Enligt sändlista

Fastställande av skötselplan för naturreservatet Valkrör i Östhammar kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Uppsala län fastställer med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, bifogad skötselplan (bilaga 1) för naturreservatet Valkrör i Östhammar kommun.

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen i Uppsala län beslutade den 26 december juni 1998 om bildandet av naturreservatet Valkrör med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822). Enligt 3 § förordningen om områdesskydd, ska den beslutande myndigheten fastställa en skötselplan för varje naturreservat. Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer (handbok 2003:3) bör beslutsmyndigheten löpande se över skötselplanernas aktualitet och revidera vid behov.

Under 2008 utarbetade Länsstyrelsen ett förslag till ny skötselplan för naturreservatet Valkrör. Förslaget till ny skötselplan sändes ut på remiss den 28 oktober 2008. Svar på remissen har kommit in från Upplands ornitologiska förening. Länsstyrelsen har tagit del av skrivelsen och framförda synpunkter har beaktats.

Upplands ornitologiska förening föreslår förbud mot jakt på tjäder. Enligt föreskrifterna i reservatsbeslutet får jakt bedrivas enligt gällande lagstiftning. Skötselplanen får inte strida mot föreskrifterna i reservatsbeslutet. Eventuella ändringar av föreskrifter måste ske genom separat beslut. Länsstyrelsen ser över om det är aktuellt att införa förbud mot jakt på tjäder.

Beslutet kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet. Se bilaga 2.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

I den slutliga handläggningen har deltagit naturvårdsdirektör Yvonne Aldentun, beslutande och naturvårdshandläggare Sandra Thunander, föredragande.

I enlighet med Länsstyrelsen beslut

Sandra Thunander
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Skötselplan för naturreservatet Valkrör.
2. Hur man överklagar

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

SÄNDLISTA

Upplands ornitologiska förening, box 59, 75 103 Uppsala

Naturskyddsföreningen i Uppsala län, Lägerhyddsvägen 2, Hus 38, 752 37 Uppsala

Entomologiska föreningen i Uppland, c/o Evolutionsmuséets zoologiska avdelning, Villavägen 9, 752 36 Uppsala

Uppsala svampklubb, 752 40 UPPSALA

Evolutionsbiologiskt centrum, Uppsala universitet, Norbyvägen 18D, 752 36 Uppsala

Institutionen för naturvårdsbiologi, SLU, Box 7002, 750 07 Uppsala

Skogsstyrelsen Region Svea, Portalgatan 2B, 754 23 Uppsala

Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala

Riksantikvarieämbetet, Kulturmiljöavdelningen, Landskapsenheten, Box 5405, 114 84 Stockholm

Upplandsstiftelsen, Box 26074, 750 26 Uppsala

Östhammar kommun, Box 66, 742 21 Östhammar

Östhammars naturskyddsförening, 742 91 Östhammar

Hargs Egendom AB, Harg, 740 73 Hargshamn

Hargs Godsförvaltning AB, Harg, 740 73 Hargshamn

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

VALKRÖR

2009-04-20

1(21)

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

Skötselplan för naturreservatet

Valkrör

Östhammars kommun

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA **BESÖKSADRESS:** HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 **TELEFAX:** 018 -19 52 01 **E-POST:** lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4/ 6 88 03-6 **ORGANISATIONSNUMMER:** 202100-2254 (VAT SE202100225401)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL.....	4
Administrativa data.....	4
Föreskrifter utöver reservatsbeslut.....	5
Naturvärdesbedömningar	6
Åtgärdsprogram för bevarade av hotade arter.....	6
Arterna barkkvastmossa och svartoxe, som observerats i reservatet, omfattas av	
Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter,.....	6
Allmän beskrivning.....	6
Historisk och nuvarande markanvändning.....	7
Områdets bevarandevärden.....	8
Biologiska värden	8
Kulturhistoriska värden.....	11
Värden för friluftslivet.....	11
Friluftslivet i området är baserat på naturgivna förutsättningar.	11
Prioriterade bevarandevärden	12
Intressen för allmänheten	12
Publicerade skrifter	13
Opublicerade skrifter	13
Kartmaterial	13
PLANDEL	15
Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel	15
Bränder	19
Upplag m.m.	19
Jakt.....	19
Fauna- och floravård.....	19
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	19
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	19
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER.....	21
BILAGOR.....	21

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om bevarande av naturreservatets värden. Planens mål är långsiktiga medan åtgärdsförslagen avser en kortare period, ca 10 år. Skötselplanen ska således med bevarat syfte kunna justeras vid behov. Förslag till ändring av planen ska underställas Länsstyrelsen för godkännande och fastställande.

Denna skötselplan ersätter den tidigare skötselplanen för reservatet (ingår i reservatsbeslut från 26 juni, 1998, dnr 231-7338-97).

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att:

- skydda och bevara de geologiska bildningarna, de hydrologiska betingelserna, den relativt orörda skogen, de hydrologiskt opåverkade våtmarkerna samt det växt- och djurliv som är förknippat med nämnda förhållanden,
- i den mån det inte strider mot bevarandeintressena, tillåta och med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser inom området.

Skötseln av naturreservatet ska leda till att:

- trädslagsblandningen i lövsumpskog resp. barrdominerad skog bibehålls så långt möjligt,
- inslagen av gamla och grova träd och död ved bibehålls eller ökar,
- planterad ungskog utvecklas till ett mer naturskogsliknande tillstånd,
- allmänhetens möjligheter att hitta till området och skaffa sig kunskaper om dess naturvärden underlättas genom enkla anordningar.

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

BESKRIVNINGSEDEL

Administrativa data

Naturresevatets namn: Valkrör

RegDOS ID: 2002604

Beteckning enligt
Natura 2000: SE0210058 Valkrör (SCI-område enl. art- och
habitatdirektivet)

Kommun: Östhammar

Socken: Harg

Fastigheter: Malsättra 5:1 (del av)

Markägare: Hargs Egendom AB

Förvaltare: Länsstyrelsen i Uppsala län

Fastighetsknutna rättigheter: Inga kända enligt fastighetsregistret

Lägesbeskrivning: Reservatet är beläget vid gränsen till Norrtälje kommun,
ca 9 km väster om Hallstavik. Läget framgår av bifogad
översiktskarta, bilaga A.

Gräns: Området har markerats med heldragen linje på
bifogad reservatskarta, bilaga B.

Koordinat i rikets
nät (RT90): x = 6662670; y = 1646081

Fastighetskarta
(Ekonomisk karta): 128 29 Oxdal

Terrängkarta
(Topografisk karta): 12 I Östhammar SO

Naturgeografisk region: Skogslandskapet söder om Limes (26)

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

Area - reservatet: Totalt 28,8 hektar landareal, varav produktiv skogsmark
27,7 ha

Area – Natura 2000: Totalt 28,8 hektar

Markslag och naturtyp:
(ungefärliga arealer)

Tallskog, 40 - 100 år	0,3 ha
Tallskog, > 100 år	0,2 ha
Granskog, 40 - 100 år	7,4 ha
Granskog, > 100 år	7,2 ha
Barrblandskog, > 100 år	3,3 ha
Lövblandad barrskog, > 100 år	0,9 ha
Lövsumpskog, > 100 år	7,4 ha
Ungskog (< 40 år)	1,7 ha
Bergimpediment	0,7 ha
Oklassat	0,4 ha

Naturtyper enligt

Natura 2000:

Västlig taiga (9010) *, med undergrupper:	7,8 ha
Sumpblandskog (9006)	0,75 ha
Granskog (9011)	4,1 ha
Barrblandskog (9015)	2,9 ha
Näringsrik granskog (9050)	4,6 ha
Lövsumpskog (9080) *	7,4 ha
Skogsbevuxen myr (91D0) *	2,8 ha

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv

Föreskrifter utöver reservatsbeslut

Området är klassat som riksintresse för naturvård (N 60, Valkrör; beslut 2000-02-07) och är därmed skyddat enligt MB 3 kap 6 §.

Valkrör utgör Natura 2000-område enligt miljöbalken (MB) 7 kap 27 §. Enligt MB 7 kap 28a § ska åtgärder som eventuellt kan skada området anmälas till Länsstyrelsen och tillstånd måste ges från Länsstyrelsen eller annan högre myndighet innan åtgärden får utföras.

Fridlysta arter (se listan över skyddsvärda arter nedan) enligt Artskyddsförordningen (2007:845) inklusive ändringar i föreskrifter (NFS 1999:12).

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

Naturvärdesbedömningar

I Länsstyrelsens naturinventering av Bennebols naturreservat (1975) bedömdes fuktstråken, myrarna och den örtrika granskogen i Valkrörsområdet (objekt 6) vara av angelägenhetsgrad 2 (på en 3-gradig skala) m.a.p. speciella värden, medan övrig skogsmark i området klassificerades i angelägenhetsgrad 2 m.a.p. allmänna värden. Motiven för klassificeringen var hydrologin, vegetationen och rekreationsmöjligheterna.

I Länsstyrelsens naturvårdsprogram (1987) berördes det nuvarande reservatsområdet av två objekt, Bennebols naturreservat (82.139) och Valkrörsområdet (82.165). Båda objekten bedömdes tillhöra klass II (mycket högt naturvärde). I Länsstyrelsens motivering framhölls bl.a. de opåverkade myrarna, de örtrika löv- och granskogarna, ädellövpartierna, alkärren, det opåverkade dräneringssystemet samt fågellivet.

Delar av reservatet är upptagna i den nationella myrskyddsplanen (1994; objekt C16, Myrar i Valkrör). I motiveringen framhölls objektets flora och hydrologi med förekomst av glupar.

Skogsvårdsstyrelsen (1995) har i området beskrivit 3 sumpskogsobjekt på sammanlagt ca 9 hektar. Objekten bedömdes vara lokalt påverkade av dikning och avverkning i anslutande marker.

I Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län (2006) ingår Valkrör i en värdeatrakt, Vällan-Aspdalssjön. Värdeatrakten karakteriseras bl.a. av hög andel gammal skog, ofta med stort inslag av olika lövträd, och bedöms ha mycket höga värden för skogslevande fåglar, insekter och kryptogamer.

Åtgärdsprogram för bevarande av hotade arter

Arterna barkkvastmossa och svartoxe, som observerats i reservatet, omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter,

Allmän beskrivning

Valkrör-området har en flack-småkuperad topografi. Den högsta punkten ligger strax norr om reservatsgränsen, uppe på bergryggen Valkröraåsen, och är knappt 36 m.ö.h. Området är i huvudsak skogklätt, men skogen är på många håll gles och luckig. Nära 70 % av skogen är över 100 år gammal, ca 15 % är 130 år eller mer.

Reservatets ”kärna” utgörs av ett parti med bäckstråk och kärr. De tidvis översvämmade sumpskogarna, som går i ett stråk från myrområdet i sydväst till alkärret i öster, domineras av lövträd men har även betydande inslag av yngre gran. Klibbal och glasbjörk är vanligast i trädskiktet, men i de rikare centrala och östra

delarna finns även mycket ädellöv som alm, lind och, framför allt, ask. En del av träden här har uppnått mycket grova dimensioner och står på stora socklar. I de centrala och nordvästra delarna av reservatet övergår de våta parterna till kraftig, bitvis luckig, örtrik skog på frisk-fuktig mark. Även om gran mestadels dominerar är träd- och buskskikt rika på löv av olika slag: lind, asp, hassel, hägg, ask, lönn, ek m.fl. Här finns några riktigt grova exemplar av gran, asp och lind. De rika inslagen av löv och grova träd är delvis en följd av äldre tiders markanvändning, som skapade ett luckigt och ljusöppet trädskikt. Delvis är det troligen även en följd av markens näringsrikedom, vilken gör att träd av olika arter kan växa upp, åldras och dö på relativt kort tid och lämna plats och ljus åt yngre plantor. Denna höga dynamik gör att granen inte helt tar över i trädskiktet, vilket ofta sker på magrare marker. I nordväst finns tidvis vattenfyllda småglupar med luckigt, lövrikt trädskikt.

I norr finns en höjdrygg, Valkröraasen med en gles och lågvuxen hållmarksskog dominerad av tämligen gamla, knotiga tallar och ett yngre skikt av gran. Insprängda i hållmarkerna finns talrika fuktiga svackor med myrartad vegetation. På åsen finns ett mindre klapperstenssfält.

På fattigare moränmarker i området växer grandominerad skog med mindre lövinslag och trivialare markflora men gott om död. Några grandominerade bestånd har kommit upp i relativt sen tid på gamla slåttermarker eller avverkningsytor och har lägre skogliga naturvärden, men kommer inom överskådlig tid att bli mer naturskogslika om de får utvecklas fritt.

I de sydvästra och nordöstra delarna av området finns mindre ytor med trädklädd mosse. De två ytorna i sydväst har karaktären av tallmosse med ett övre, ganska glegt trädskikt av tall och ett undre skikt av yngre gran. Fältskiktet domineras av ris (blåbär, skvatram, hjortron, lingon), och i bottenskiktet finns både vitmossor och vanliga barrskogsmossor som husmossa. Här och där står tuvor av tuvull. Tallmossarna omges av en lagg av sumpskog. På mossen i nordöst växer tämligen lågvuxen blandskog av glasbjörk, gran och tall.

Områdets värde ökas av att våtmarkerna aldrig dikats, även om hydrologin kan ha påverkats av markavvattning och andra skogsbruksåtgärder i angränsande marker.

Valkrörs naturreservat är något av en oas i ett landskap som i övrigt är kraftigt påverkat av skogsbruk, samtidigt som det är en del i ett nätverk av värdefulla skyddade områden kring sjöarna Vällen och Aspdalssjön. Skyddsvärda fåglar i reservatet är även beroende av terrängen runt omkring reservatet. Denna består av hållrika, barrskogsbevuxna områden. I anslutning till bäckfåror och myrar finns i de lägra liggande delarna örtrik granskog med ett markant inslag av lövträd.

Historisk och nuvarande markanvändning

I äldre tider utnyttjades området extensivt genom skogsbete, plockhuggning och, främst i de våtare delarna, slåtter. På den ekonomiska kartan, baserad på

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

flygfotografier från 1940-talet, är skogen fortfarande påfallande gles och luckig, och än idag finns flera gläntor som långsamt växer igen. Området har i stort sett varit förskonat från modernare skogsbruk, så när som på ett mindre, delvis återplanterat hygge från 1980-talet omedelbart öster om Valkröråsen. Vid reservats gränsen i väster och sydväst finns ytor med yngre produktionsskog. Ingen dikning har skett i området.

Området kom att ingå i Bennebols naturreservat, som bildades 1970 (beslut dnr 22R11-5-69). I samband med att Bennebols reservat upplöstes bildades 1990 naturreservatet Valkrör som s.k. dispensabelt naturreservat, med enbart föreskrifter om tillståndsplikt (beslut dnr 231-0060-89). Detta reservat var större än dagens (se reservatskarta, bilaga B) och inkluderade även stora ytor där ett naturvårdsanpassat skogsbruk fick bedrivas. 1998 ombildades Valkrör till strikt naturreservat (beslut 1998-06-26, dnr 231-7338-97), varvid dagens reservatsgräns fastställdes. Idag förekommer ingen markanvändning i reservatet.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

(Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.)

Naturvärdena är knutna främst till de orörda sumpskogspartierna och den anslutande örtrika granskogen, med sina stora lövinslag och artrikedom på gamla och grova träd och död ved. I dessa delar är antalet ovanliga och krävande arter högt, beträffande såväl markflora som olika vedlevande organismer. Även de magrare naturskogspartierna med mindre andel löv och stark dominans av gran och/eller tall har höga värden.

Den rika tillgången på gamla och grova lövträd i sumpskogarna innebär goda förutsättningar för många vedväxande kryptogamer, bl.a. de rödlistade Misgynnade lunglav och aspfjädermossa som här är förhållandevis vanliga. Den starkt hotade barkkvastmossan (även kallad stamkvastmossa), som är listad i EU:s art- och habitatdirektiv och omfattas av ett av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter, har också rapporterats härifrån. Även fältskiktet är ofta frodigt med örter som älgräs, kabbleka, hässleklocka och missne, och områdets kanske mest karakteristiska vegetationsinslag är de stora bestånden av ormbunken strutbräken i den grova sumpskogen.

Fältskiktet i den örtrika granskogen hyser en mångfald av "lundarter" som trivs i bestånd med hög bonitet och lång kontinuitet, bl.a. blåsippa, myskmadra, vårärt, tibast, underviol, tandrot, trolldruva, lundstjärnblomma (även kallad lundärv), skogsknipprot, vätteros samt det rödlistade gräset strävlost som klassas som Sårbar.

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

Gran får anses tillhöra de mest värdefulla trädslagen i reservatet, då flera ovanliga skalbaggar knutna till gran är funna här. Hit hör bl.a. rödlistade svartoxe (Starkt hotad), som huvudsakligen lever i murkna, grova granlågor, och sågtandad mycelbagge (Sårbar), vars larver vanligen utvecklas på stubbar och lågor av gran. De kan dock påträffas även på flera andra trädslag. Båda arterna är hotade, och svartoxe är föremål för ett åtgärdsprogram för hotad art.

De skogsbevuxna myrarna i sydväst och nordöst, är en relativt artfattig naturtyp, vars främsta värde ligger i förekomsten av död ved i olika nedbrytningsstadier (torrakor, lågor). Den är också en viktig biotop för bl.a. tjäders födosök.

På äldre tallar på valkröråsens bergsrygg kan man hitta signalarten talticka, och här kan också finnas andra arter knutna till gammal, solexponerad tall. Den här typen av skog erbjuder ofta spelplatser för tjäder.

Slutligen bör nämnas att reservatet för sin storlek är tämligen rikt på fåglar knutna till naturskog, inte minst hållbyggande arter som är beroende av god tillgång på grova och murkna träd. Några exempel på intressanta arter som troligen eller med säkerhet häckar i området är tjäder, sparvuggla, mindre hackspett, taltita, tofsmes och stjärtmes, kanske även orre och nötkråka. Mindre hackspett och nötkråka är båda rödlistad och klassas som Missgynnade.

Det största hotet mot dessa naturtyper och arter är storskaligt skogsbruk, något som i Valkrör inte är aktuellt tack vare reservatsskyddet. Dock kan det inte uteslutas att områdets ostörda hydrologi kan påverkas av skogsbruksaktiviteter i anslutande oskyddade marker. En störd hydrologi skulle ha särskilt påtagliga effekter i de lövrika sumpskogarna, där minskade översvämningar kan resultera i ökad invandring av gran. Detta skulle på sikt leda till förtätning av trädskiktet och utträngning av lövträd, vilket i sin tur skulle missgynna såväl den rika markfloran som kryptogamer knutna till lövved. Ett annat hot i ett så här litet område kan vara kontinuitetsbrott i produktionen av grov död granved, vilket skulle hota bl.a. förekomsten av svartoxe.

Skyddsvärda arter:

Fåglar

<i>Dendrocopos minor</i>	mindre hackspett	NT
<i>Glaucidium passerinum</i>	sparvuggla	F
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	nötkråka	NT
<i>Tetrao tetrix</i>	orre	F
<i>T. urogallus</i>	tjäder	F

Skalbaggar

<i>Ampedus nigroflavus</i>	orange rödrock	NT
----------------------------	----------------	----

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

<i>A. suecicus</i>	nordlig rödrock	NT
<i>Callidium coriaceum</i>	bronsjon	s
<i>Ceruchus chrysomelinus</i>	svartoxe	EN, P
<i>Hallomenus axillaris</i>	punkterad brunbagge	NT
<i>Liodopria serricornis</i>	sågtandad mycelbagge	VU
<i>Xylophilus corticalis</i>	(knäppare)	NT

<i>Zilora ferruginea</i>	gropig brunbagge	NT
--------------------------	------------------	----

Fjärilar

<i>Scardia boletella</i>	jättesvampmal	s
--------------------------	---------------	---

Kärlväxter

<i>Actaea spicata</i>	trolldruva	s
<i>Bromopsis benekenii</i>	strävlost	VU, s
<i>Calla palustris</i>	missne	s
<i>Campanula latifolia</i>	hässleklocka	s
<i>Cardamine bulbifera</i>	tandrot	s
<i>Crepis paludosa</i>	kärrfibbla	s
<i>Daphne mezereum</i>	tibast	s
<i>Epipactis helleborine</i>	skogsknipprot	s, §
<i>Galium odoratum</i>	myskmadra	s
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	s, (§)
<i>Lathraea squamaria</i>	vätteros	s
<i>Lathyrus vernus</i>	vårärt	s
<i>Listera ovata</i>	tvåblad	s, §
<i>Matteuccia struthiopteris</i>	strutbräken	s
<i>Moneses uniflora</i>	ögonpyrola	s
<i>Neottia nidus-avis</i>	nästrot	s, §
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär	s
<i>Polygonatum multiflorum</i>	storrams	s
<i>Sanicula europaea</i>	sårläka	s
<i>Stellaria nemorum</i>	lundstjärnblomma	s
<i>Tilia cordata</i>	lind	s
<i>Viola mirabilis</i>	underviol	s

Mossor

<i>Dicranum viride</i>	barkkvastmossa	EN, A, §, P
<i>Neckera pennata</i>	aspfjädermossa	NT, s

Lavar

<i>Arthonia leucopellaea</i>	kattfotslav	s
<i>Gyalecta ulmi</i>	almlav	NT, s
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT, s

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

Svampar

Phellinus pini

tallticka

s

Teckenförklaring:

- F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen 2005
§ = Arten är fridlyst i Sverige
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan år 2005:

CR = Critically endangered	Akut hotad
EN = Endangered	Starkt hotad
VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Missgynnad
DD = Data deficient	Kunskapsbrist

Geovetenskapliga värden

Berggrunden i området utgörs av gnejser och överlagras huvudsakligen av morän och, i kärr- och mossepartier, av torv. På några platser, framför allt på Valkröråsen, går berget i dagen. På södra delen av Valkröråsen finns ett litet klapperstensfält.

Kulturhistoriska värden

I området finns, enligt Riksantikvarieämbetets fornminnesregister, inga fasta fornlämningar. Dock finns spår av tidigare slätter och bete, mest i form av små gräsbevuxna gläntor och grova lövträd. Ett par kolbottnar med rester av kolarkojor finns i reservatet.

Värden för friluftslivet

Friluftslivet i området är baserat på naturgivna förutsättningar.

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	västlig taiga, näringsrik granskog, lövsumpskog, skogsbevuxen myr	
Strukturer:	ostörd hydrologi, gamla och grova lövträd och granar, död ved	
Växt-, svamp- och djursamhällen:	vedlevande skalbaggar och kryptogamer, lundartad flora, skogsfåglar	
Arter:	<i>Dendrocopos minor</i>	mindre hackspett
	<i>Tetrao urogallus</i>	tjäder
	<i>Ceruchus chrysomelinus</i>	svartoxe
	<i>Liodopria serricornis</i>	sågtandad mycelbagge
	<i>Bromus benekenii</i>	strävlost
	<i>Matteuccia struthiopteris</i>	strutbräken
	<i>Dicranum viride</i>	barkkvastmossa
	<i>Neckera pennata</i>	aspfjädermossa
Friluftsliv:	<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav
	naturupplevelse	

Intressen för allmänheten

Reservatet är avsides beläget och relativt svårtillgängligt. Det har följaktligen få besökare.

Det kan nås till fots via närbelägna enskilda skogsbilvägar i norr och väster. Det finns inga stigar i området. Skogsbilvägarna, som åtminstone tidigare var bommade, nås från väg 661 mellan Uppsala och Hallstavik, som går ca 3 km söder om reservatet. Reservatet är tillgängligt för allmänheten, men friluftslivets intressen ska i huvudsak tillgodoses genom reservatets naturliga förutsättningar.

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

Referenser

Publicerade skrifter

- Cederberg, B. & Löfroth, M. (red.) 2000: Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Eriksson, P. 2002: Metodik för inventering av vedlevande insekter [Methods to monitor woodliving insects]. Naturvårdsverket, Rapport 5203.
- Gärdenfors, U. (ed.) 2005: Rödlstade arter i Sverige 2005 - The 2005 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv. Meddelanden från planeringsavdelningen 1987 nr 2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1994: Ekologiskt känsliga områden i Uppsala län 1994. Meddelandeserien 1994:13.
- Löfroth, M. (red.) 1997: Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverket förlag, Stockholm.
- Naturvårdsverket, 1994: Myrskyddsplan för Sverige. Naturvårdsverket, Solna.
- Nilsson, S. G., Baranowski, R., Ehnström, B., Eriksson, P., Hedin, J. & Ljungberg, H. 2000: Svartoxen, *Ceruchus chrysomelinus* (Coleoptera, Lucanidae), en försvinnande urskogsrelikt? Entomologisk Tidskrift 121: 137-146.
- Nitare, J. (red.) 2005: Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. 3:e uppl. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nordiska ministerrådet, 1984: Naturgeografisk regionindelning av Norden.
- Skogsstyrelsen: Skogskartan med Skogens Pärlor, tillgänglig på <http://www.skogsstyrelsen.se/>. Citerad 2008-01-31.

Oppublicerade skrifter

- Forum Fastighetsekonomi AB, 1997: Beskrivning och värdebedömning av Valkrör i Östhammars kommun. Värdeutlåtande 1997-10-21.
- Hagström, A. 1998: Spatial pattern of the epiphytic moss *Neckera pennata* within three localities in Uppland, Sweden. Examensarbete i biologi. Avdelningen för växtekologi, Uppsala universitet.
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 1970: Angående Bennebols naturreservat i Häverö, Knutby och Östhammars kommuner. Beslut 1970-12-04.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1990: Bildande av naturreservatet Valkrör i Östhammars kommun. Beslut 1990-01-26.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1998: Bildande av naturreservatet Valkrör samt upphävande av naturreservatet Valkrör med dispensabla föreskrifter, Östhammars kommun. Beslut 1998-06-26.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 2006: Bevarandeplan (utkast) för Natura 2000-område. Valkrör SE0210058.
- Länsstyrelsen i Uppsala län & Skogsstyrelsen Region Svea, 2006: Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län. Beslut 2006-09-01.
- Nilsson, P.-M. 1975: Naturinventering av Bennebols naturreservat. Preliminär upplaga. Länsstyrelsen i Uppsala län.
- Persson, H. 2000: Species richness of epiphytic bryophytes in two old-growth forest stands. Examensarbete i biologi. Avdelningen för växtekologi, Uppsala universitet.
- Riksantikvarieämbetet, 1980: Fornminnesregistret. Hargs socken.

Kartmaterial

- Rikets allmänna kartverk, 1860-64: Häradsekonomiska kartan, skala 1:20 000. Kartblad hek93-16.
- Rikets allmänna kartverk, 1954. Ekonomisk karta över Sverige, skala 1:10 000. Kartblad 128 29 Oxdal.
- Sveriges Geologiska Undersökning, 1991: Berggrundskartan, skala 1:50 000. Kartblad 12 I Östhammar SO. Serie Af nr 172.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3
TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 -19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se
POSTGIRO 3 51 73-4/ 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

Sveriges Geologiska Undersökning, 1988: Jordartskartan, skala 1:50 000. Kartblad 12 I Östhammar
SO. Serie Ae nr 90.

Muntliga uppgifter

Swantje Löbel, Uppsala universitet

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

PLANDEL

Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel

Reservatet har delats upp i fem skötselområden. För avgränsning av områdena A-D, se skötselområdeskarta, bilaga C.

Skötselområde A: Lövsumpskog - 6,8 ha

Beskrivning: Lövrik naturskog på blöt, tidvis översvämmad torv- och moränmark. Trädsiktet domineras av klibbal, glasbjörk och ask men har stor inblandning av bl.a. alm, lind och gran. Det finns gott om grova lövträd och död lövvved, och de äldre träden står på socklar. Fältsiktet är ganska frodigt och örtrikt, särskilt i de centrala och östra delarna.

Bevarandemål: Fortsatt lövdominerad sumpskog med stor andel gamla och grova träd och död ved.
Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen Lövsumpskog (9080) bibehålls med ca 6,5 ha.
- Hydrologin är ostörd.*
- Löv utgör minst 50 % av grundytan.
- Mängderna gamla och grova träd och död ved bibehålls eller ökar.*
- Minst 5 för naturtypen typiska arter, t.ex. missne, mindre hackspett och stjärtmes, ska kunna påträffas årligen.
- Utbredningen av strutbräken minskar inte.
- Minst 3 rödlistade arter knutna till gamla träd och/eller död ved av löv, t.ex. barkkvastmossa, aspfjädermossa, strutbräken, kärrfibbla och lunglav, ska kunna påträffas årligen.
- Ingen betydande graninvandring sker.

* bevarandemålet finns med i bevarandeplanen

Skötselåtgärder: Restaurering:

- Vid behov röjning av unggrans uppslag . Röjning bör ske vintertid. Röjt material lämnas på plats. Äldre granar sparas.

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

Skötselområde B: Granskog - 14,2 ha

Beskrivning: Huvudsakligen grandominerad, ofta luckig skog på frisk-fuktig moränmark. I de näringsrikare delarna i norr har skogen stor inblandning av trivial- och ädellöv samt en mycket rik lundflora. Här finns rikligt med grova träd och grov död ved. Det finns också partier med yngre, mer trivial skog som kan klassas som utvecklingsmarker mot granskog resp. näringsrik granskog.

Bevarandemål: Fortsatt grandominerad skog med lundartade delar och stor andel gamla och grova träd, av främst gran, asp och lind, samt död ved. Det finns en kontinuerlig tillgång på grova granlångor. Dock ska det rika lövinslaget så långt möjligt bibehållas.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen Granskog (9011) uppgår till minst 9 ha (inkl. utvecklingsmarker) (denna naturtyp finns inte med i bevarandeplanen).
- Arealen Näringsrik granskog (9050) uppgår till minst 6 ha (inkl. utvecklingsmarker).
- Gran utgör minst 50 % av grundytan.
- Mängderna gamla och grova träd och död ved bibehålls eller ökar.*
- Hydrologin är ostörd.*
- Andelen löv i träd- och buskskikt minskar inte påtagligt.
- Minst 10 typiska kärlväxtarter, t.ex. blåsippra, trolldruva, vårärt, tibast, underviol, ögonpyrola, myskmadra, ormbär, skogsknipprott och strävlost, ska kunna påträffas årligen.
- Minst 5 typiska fågelarter, t.ex. tjäder, mindre hackspett, talltita, tofsmes och nötkråka, häckar årligen.
- Minst 3 rödlistade arter knutna till död granved, t.ex. svartoxe och sågtandad mycelbagge, ska kunna påträffas årligen.

* bevarandemålet finns med i bevarandeplanen

Skötselåtgärder: Löpande:

- Vid behov borttagning av större granar - levande eller döda - för att överbrygga eventuella kontinuitetsbrott i tillgången på grova granlångor i olika nedbrytningsstadier. Denna åtgärd gynnar även förnygring av olika slag av lövträd, samt i viss mån strävlost och många andra lundväxter. För att avgöra hur många lämpliga lågor som kan behövas för en livskraftig population av svartoxe bör expertis konsulteras. Borttagningen bör ske vintertid. Borttaget material lämnas på plats.

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

Skötselområde C: Barr- och blandskog - 6,2 ha

- Beskrivning:** Barrdominerad skog på magra marker, till största delen barrblandskog på hällmark och mossetallskog. Huvudsakligen ganska senvuxen naturskog med en hel del död ved. Vid reservatsgränsen längst i sydväst finns också ett litet parti med trivial, yngre tallskog.
- Bevarandemål:** Naturskog.
Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:
- Arealen Barrblandskog (9015) på hällmark bibehålls med ca 3 ha (denna naturtyp finns inte med i bevarandeplanen).
 - Arealen Skogsbevuxen myr (91D0) bibehålls med ca 3 ha.
 - Arealen övrig Västlig taiga (9010) uppgår till minst 0,3 ha (utvecklingsmark).
 - Mängderna gamla träd och död ved bibehålls eller ökar.*
 - Hydrologin är ostörd.*
 - Fält- och bottenskikt i 91D0 domineras av ris, halvgräs och vitmossor.*
 - Minst 5 typiska arter, t.ex. tallticka, tjäder, talltita och tofsmes, ska kunna påträffas årligen.

*bevarandemålet finns i bevarandeplanen

Skötselåtgärder: Inga åtgärder.

Skötselområde D: Ungskog - 1,6 ha

- Beskrivning:** Delvis planterad skog på äldre hyggen. På hygget mellan Valkröraåsen och mossen i nordöst växer i huvudsak 20-årig planterad gran med inblandning av lövsly. Här står också några kvarlämnade ek- och aspöverståndare. Vid reservatsgränsen i väster ligger en bit av ett större hygge, bevuxet med närmare 30-årig grandominerad skog.
- Bevarandemål:** Naturskog av typen Västlig taiga (9010). Även här finns möjlighet att främja både lövföryngring och uppkomst av grov död granved, vilket på sikt skulle gynna många arter av bl.a. skalbaggar.
Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:
- Arealen Västlig taiga (9010) uppgår till minst 1,5 ha.

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

- Trädskiktets krontäckning är minst 30 %.*
- Trädskiktet är flerskiktat och har naturlig föryngring.
- Gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier bibehålls eller ökar.
- Minst 5 typiska arter, t.ex. talltita, tofsmes, svartmes, nötkråka och mindre hackspett ska kunna påträffas årligen.

*bevarandemålet finns i bevarandeplanen

Skötselåtgärder: Restaurering:

- Borttagning av större delen av de planterade barrträden, för att främja lövföryngring och naturlig succession. Borttagningen bör ske vintertid. Borttaget material lämnas på plats. I första hand bör träd som står nära ek- och aspöverståndare avverkas, för att minska konkurrenstrycket på dessa.
- Ett tiotal granar sparas på vardera hygget, med långa avstånd emellan. Dessa har möjlighet att växa upp till stora träd, som på sikt kan bidra till förrådet av grov död granved.

Skötselområde E: Friluftsliv

(Se bilaga D för friluftsanordningarnas/-anläggningarnas läge.)

Beskrivning: Reservatsskylt finns vid reservatsgränsen på Valkröråsen samt vid en parkeringsficka på skogsbilvägen nordöst om reservatet.

Bevarandemål: Reservatets gränser ska vara väl utmärkta i fält. Besökare ska informeras om reservatets naturvärden och bestämmelser samt om Natura 2000. Besök till reservatet ska underlättas.

- Gränsmarkeringen följer svensk standard, SIS 03 15 22.
- Väl underhållna reservatsskyltar samt vägvisning ska finnas på lämpliga platser.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Nya reservatsskyltar med information om Natura 2000 sätts upp vid reservatsgränsen på Valkröråsen samt vid parkeringsfickan nordöst om reservatet (se bilaga D).
- En enkel vägvisare med avståndsangivelse bör sättas upp i anslutning till reservatsskylten vid parkeringsfickan.
- En stig markeras mellan parkeringsfickan och reservatsskylten på Valkröråsen, för att kanalisera besökare.

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

Löpande:

- Underhåll av gränsmarkering, reservatsskyltar, vägvisare och stigmarkering, röjning av rågång.
- Vid behov utbyte av skyltar och vägvisare.
- Tillsyn av anordningar.

Bränder

Uppkomna bränder ska släckas. Efter en eventuell skogsbrand lämnas det brända området för fri utveckling. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet och framkomlighet.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området. Förvaltaren får även ställa upp manskapsbodar i samband med skötselinsatser.

Jakt

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Nya jaktorn och siktgator får ej uppföras. Uppsättning av saltstenar och utfodring av vilt får ej ske.

Fauna- och floravård

Eventuella åtgärder som kan behöva göras till stöd för hotade eller sällsynta arter får göras inom reservatet.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör helst ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen och så att status före och efter utförda skötselåtgärder dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs varje år för:

- Reservatsskyltar, vägvisare, p-plats, städning och stig.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart sjätte år för:

- Gränsmarkering.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart tolfte år för:

- Gamla och grova träd

2009-04-20

Dnr. 511-16444-08
Dossier : 0382-02-047

- Förekomst av prioriterade arter.
- Vegetationsstrukturer (gamla, grova träd, trädslagssammansättning)

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart 18:e år för:

- Utbredning av naturtyper
- Död ved
- Områdets hydrologi

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	Prio	När	Skötselområde	Finansiering
Röjning av unggran i lövsumpskog	1	Inom 5 år	A	Skötselanslag
Avverkning av gran för att skapa grov död ved	1	Vid behov	B	Skötselanslag
Avverkning av planterade barrträd	1	Inom 5 år	D	Skötselanslag
Uppsättning av nya reservatsskyltar	1	Inom 5 år	E	Skötselanslag
Städning	1	Löpande	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Varje, vart 6:e, 12:e och 18:e år enligt ovan	Alla	Skötselanslag
Uppsättning av vägvisare	2	Inom 5 år	E	Skötselanslag
Markering av stig	3	Inom 5 år	E	Skötselanslag

BILAGOR

- A. Översiktskarta, skala 1:100 000
- B. Reservatskarta, skala 1:10 000
- C. Skötselområdeskarta, skala 1:6 000 (ortofoto)
- D. Karta med friluftsanläggningar/-anordningar, skala 1:10 000

Bilaga A.

Översiktskarta

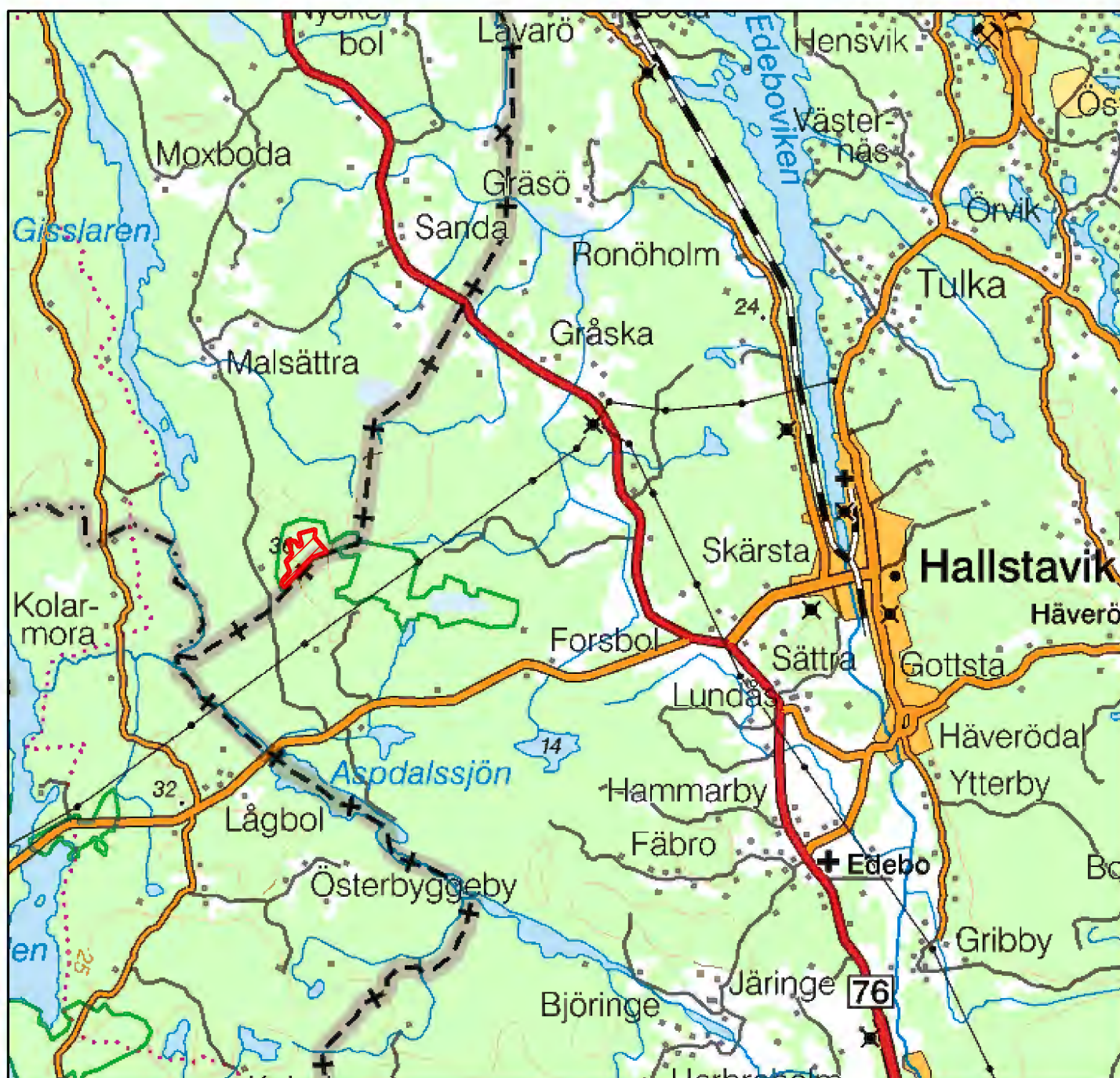
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län förslag till beslut
2009-04-20

Dnr 511-16444-08

Skötselplan för

Naturreservatet Valkrör

Östhammars kommun

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Översiktskartan ärende 106-2004/188C

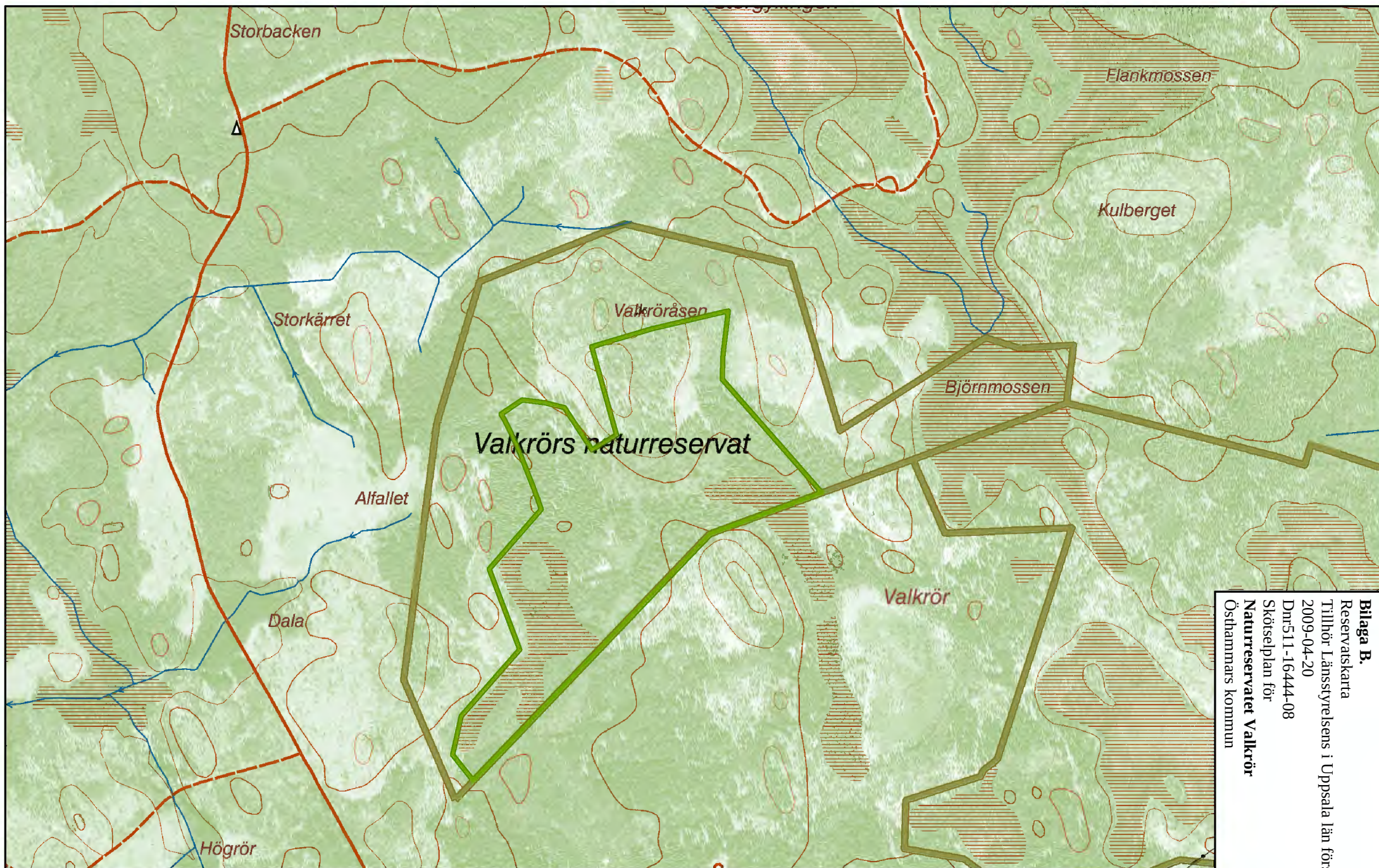
0 1 000 2 000 4 000 6 000 8 000

Meters

Skala 1:100 000

Naturreservatets läge

Bilaga B.
 Reservatskarta
 Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län förslag till beslut
 2009-04-20
 Dnr 511-16444-08
 Skötselplan för
 Naturreservatet Valkrör
 Östhammars kommun

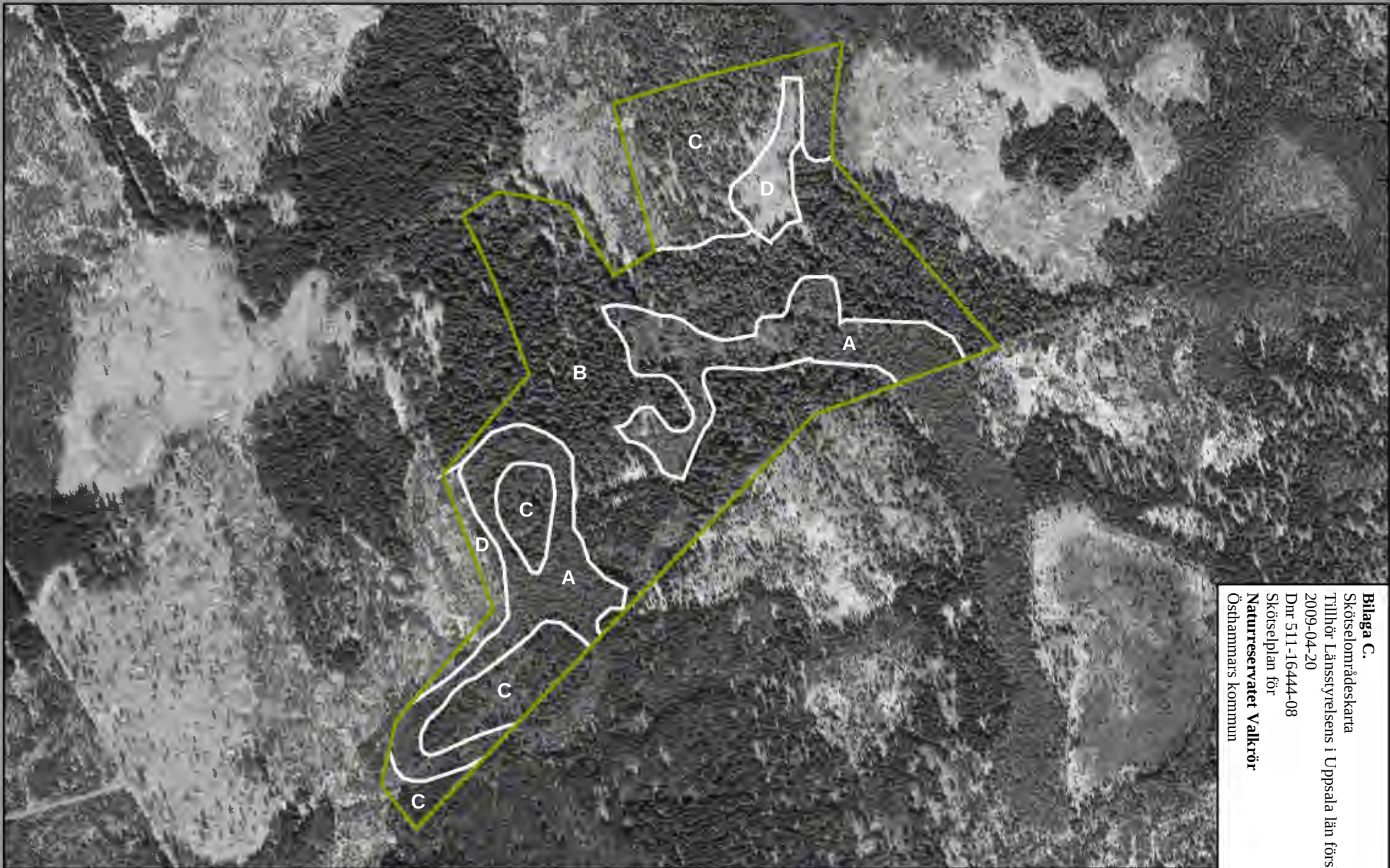
© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188C

0 75 150 300 450 600
 Meters

Skala 1:10 000

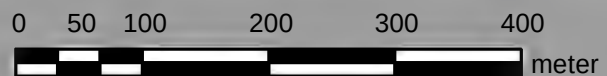

 Reservatsområde

Bilaga C.
Skötselområdeskarta
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län förslag till beslut
2009-04-20
Dnr 511-16444-08
Skötselplan för
Naturreservatet Valktör
Östhammars kommun

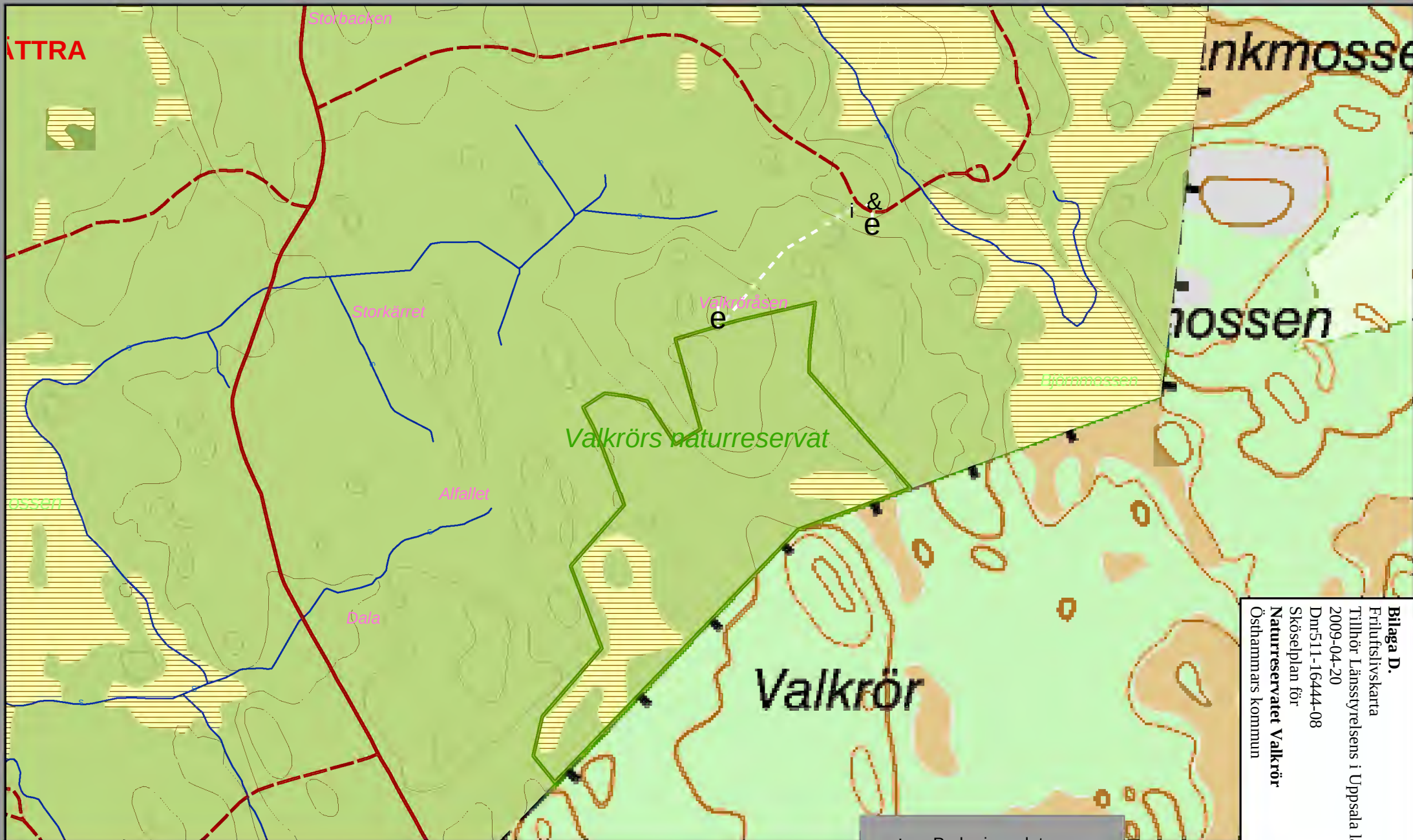
© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Ortofoto ärende 106-2004/188C

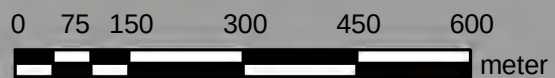
Skala 1:6 000

 Reservatsgräns
 Skötselområdesgräns

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188C

Skala 1:10 000

- i Parkeringsplats
- e Reservatsskylt
- & Vägvisare
- - - Markerad stig (förslag)
- Reservatsgräns

Bilaga D.
Fritufslivskarta
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län förslag till beslut
2009-04-20
Dnr 511-16444-08
Skötselplan för
Naturreservatet Valkrör
Östhammars kommun